

Forskning om mobiltelefoners farlighet:

Studie som visar risk för tumör påstods visa motsatsen

En stor studie om risk för hörselnervstumör av mobiltelefonanvändande gav eko i media de sista dagarna i augusti. Olika tidningar rapporterade helt motstridiga uppgifter om studiens resultat: "Mobilstrålning ökar inte cancer" (IDG) eller "Ny studie – mobilen ger inte cancer" (GP) i kontrast mot "Långvarigt mobilprat kan ge tumör" (Ny Teknik). Samma studie sägs alltså ge diametralt olika resultat, beroende på vilken tidning man läser.

Studien är resultatet av sex delstudier från Sverige, Danmark, Finland, Norge och Storbritannien, som ingår i Interphone, ett EU-projekt, organiserat av UICC (International Union against Cancer). MMF (Mobile Manufacturers Forum) och GSM Association, de två största lobbyorganisationerna för mobilindustrin, finansierade en stor del av studien.

Motstridig rapportering

Medias motstridiga rapportering beror på forskarna själva och ett pressmeddelande som gick ut från ICR (Institute of Cancer Research) där en av de deltagande forskarna, Swerdlow, är verksam. I pressmeddelandet står det att ingen risk ses de första tio åren i studien, men att en ökad risk för långtidsanvändande "inte kan uteslutas". Punkt. Inget sägs i pressmeddelandet från ICR om att studien i själva verket ser att risken för hörselnervstumör är nästan fördubblad, eller förhöjd med 80 procent, efter tio år. Även nyhetsbyrån Reuters gick ut med samma budskap som ICR vilket naturligtvis gladdde mobilindustrin. Detta ledde till att mängder av media över hela världen hakade på

Reuters och felaktigt rapporterade att studien visade att mobiltelefoner inte ökar risk för cancer.

I forskarnas egen artikel om studien, som publicerades i aneddna British Journal of Cancer, påpekas även först att man inte ser en ökad risk, men senare att en ökad risk observeras efter tio år på samma sida av huvudet som mobilen använts.

Ökad cancerisk efter 10 år

Den studerade formen av tumör var hörselnervstumör (acoustic neuroma). Tumören sitter på hörselnerven och kan leda till döden om den inte avlägsnas. Den betecknas som godartad men operation leder ofta till dövhet, balansrubbingar och förlamning i den drabbade ansiktshalvan.

Hörselnervstumörer växer långsamt och få diagnosticeras före de tio år som gått sedan tumören initierades. Vissa tar upp till 30 år på sig för att växa. Så det är i själva verket osannolikt att man skulle se en ökad risk inom tio år – ändå är det resultaten inom tio år som poängteras – inte det som ses efter 10 år.

Dr Signal Sadetzki, som leder ett

israeliskt forskarteam, säger till tidningen Haaretz i Israel, som kritiskt granskade medias rapportering om interphone-studien:

– Tio år är otillräckligt för att studera om mobiltelefoner ökar risken för cancer. Även när det gäller rökning är resultaten inte entydiga inom tio år. Resultaten innebär emellertid en röd varningslampa.

I Österrike skriver även Der Standard om de olika budskap som getts kring studien. Österrikiska Forum Mobilkommunikation, en lobbyorganisation, skriver ett pressmeddelande med det för industrin glada PR-budskapet att inga risker ses.

Inte bra för barn under 16

Men Erik Huber från Wiens läkarförbund, som i augusti gick ut och manade till stor försiktighet med mobiltelefonanvändning och att barn under 16 år inte bör använda mobiler, kontrar:

– Denna studie bevisar att det finns en förhöjd hälsorisk efter 10 år.

Bland de forskare som fått uppdraget att genomföra Interphone-studien återfinns flera välbekanta namn: Anders Ahlbom, Maria

Feychting, båda i ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection); expertgruppen i FAS Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap och Strålskyddsinstitutet SSI:s vetenskapliga råd. Antony Swerdlow är också medlem i ICNIRP och så även Elisabeth Cardis.

Motsägelsefull svensk forskare

Göteborgsposten intervjuade Anders Ahlbom den 1 sept. Han är Sveriges allennarådande expert i frågan, och fann i höstas i en egen studie en 4 gånger ökad risk för hörselnervstumör efter 10 år. Han säger i intervjun:

– Vi har nu forskningsmaterial som har studerat hur mobiltelefoni påverkat förekomsten av olika elaktartade cancerformer som hjärntumörer och tumörer i spottkörtlar samt även godartade tumörsjukdomar som hörselnervstumörer. Hittills är alla resultat negativa, det vill säga att det ingenstans har kunnat påvisas att mobiltelefoni orsakar sjukdomarna och det här är ju både de senaste och starkaste fakta vi har att tillgå. Däremot ökar sjukdomsrisken för långtidsanvändarna.

På frågan om hur man ska använda sin mobiltelefon svarar Ahlbom:

– När det gäller barn och ungdomar finns det inga vetenskapliga

skäl att införa några som helst restriktioner.

Journalisten bandade samtalet. Att Anders Ahlbom sade vad som skrevs är helt säkert.

Kollegan Maria Feychting, som deltog i studien från i höstas som fann fyra gånger ökad risk för hörselnervstumör, säger till Ny Teknik om den förhöjda risken efter 10 år:

– Resultaten är statistiskt säkerställda men ändå osäkra. De bygger ju på intervjuundersökningar och det är möjligt att de som insjuknat minns fel.

MMF och GSM Association får valuta för sina satsade pengar.

Mona Nilsson

Artikeln som hänvisas till heter "Mobile phone use and risk of acoustic neuroma: results of the Interphone case-control study in five North European countries." Shoemaker et al. Den publicerades i British Journal of Cancer (2005) nr 93 842.848 och kan läsas i sin helhet på internet: www.nature.com/bjcljournal/v93/n7/full/6602764a.html

ICNIRP är den organisation som fastställt dagens gränsvärden som gäller i de flesta västeuropeiska länder. Gränsvärdena skyddar endast mot akuta effekter, och är hårt kritiserade för att vara otillräckliga.

Inför Iraks folkomröstning om konstitutionen:

USA orsakar fler terrordåd än de som förhindras

Den växande farhågan om att ett fullskaligt inbördeskrig ska bryta ut i Irak, och sannolikheten att Iraks grannländer dras in i en sådan konflikt, har intensifierat debatten om huruvida USA bör dra tillbaka sina trupper.

Vissa analytiker anser att ett omedelbart tillbakadragande minskar risken för inbördeskrig, medan andra insisterar på att det är de amerikanska trupperna som för närvarande förhindrar att våldet eskalerar och att hela regionen destabiliseras.

Bush-administrationen står fast vid att USA blir kvar tills de irakiska säkerhetsstyrkorna själva klarar att tygla, om inte krossa, det pågående upproret. Men ett växande antal politiska analytiker, däribland vissa som var för invasionen 2003, tror att Washington kommer att börja dra tillbaka sina 140 000 soldater under första halvan av 2006. En anledning, tror de, är att republikanerna kommer att vilja visa väljarna "Ijuset i slutet av tunneln" före kongressvalet i november 2006.

Och enligt artiklar i den brittiska pressen tyder mycket på att Storbritannien planerar att dra tillbaka stora delar av sina styrkor från Irak i maj nästa år. Premiärminister Tony Blair förnekade dock så sent som i

förra helgen att något datum har bestämts.

Men dessa planer betyder inte mycket, om dagens uppror och våld glider över i regelrätt inbördeskrig, vilket allt fler experter förutspår.

Inbördeskriget pågår redan

Vissa analytiker anser att inbördeskriget redan har börjat.

– För ett år sedan var det möjligt att skriva om det potentiella hotet om ett inbördeskrig i Irak. I dag pågår redan det kriget, skriver Niall Ferguson i Los Angeles Times.

Ferguson var en av de som stödde invasionen 2003. Hans åsikt, att inbördeskriget pågår, är fortfarande i minoritet, men farhågorna för ett nära förestående inbördeskrig ifrågasätts inte längre av betraktare utanför regeringen. Ferguson skyller situationen på att administrationen inte satte in tillräckligt stora styrkor i Irak för att krossa upproret.

Men enligt en ny rapport från International Crisis Group, ICG,

har processen med att driva fram en irakisk konstitution ytterligare alienerat landets sunniter från kurderna och shiiterna och ökat risken för krig. De tre folkgrupperna kunde inte enas om ett förslag till konstitution och den 15 oktober ska irakierna folkomrösta om ett förslag som bara stöds av kurder och shiiter. ISG skriver att Irak nu står inför hotet om ett fullskaligt inbördeskrig och landets sönderfall.

Debatten om huruvida USA:s styrkor ökar risken för inbördeskrig eller hindrar att våldet eskalerar ytterligare har intensifierats utanför regeringskretsarna. Merparten anser fortfarande att de amerikanska styrkorna hindrar, eller åtminstone bromsar, utvecklingen mot fullskaligt krig.

Niall Ferguson anser exempelvis att ett tillbakadragande nu vore katastrofalt.

– Det slags våld vi kan få se i Irak om vi ger upp nu, och låter ett fullskaligt inbördeskrig rasa, skulle överskugga allt som har hänt sedan 2003", menar han.

Men andra betraktare, som sociologen Michael Schwartz, anser att "USA:s närvaro inte hindrar, utan bidrar till, att förtäta stämningen av inbördeskrig i Irak." Schwartz anser att om USA lämnade Irak

snabbt så är det mer rimligt att anta att våldet skulle minska än att det skulle öka.

Närvaron orsakar terrordåd

I en essä som många betraktare läst och citerat, skriver Schwartz att USA:s militär redan dödar fler civilpersoner än de som troligen skulle omkomma i ett inbördeskrig. Han menar att USA:s närvaro är anledningen till fler terrordåd än de armén hindrar. Han argumenterar också för att en stor del av de nuvarande attackerna, särskilt de som utförs av radikala islamistiska grupper, skulle minska eller upphöra om USA lämnade landet.

– Ju längre vi dröjer med att dra oss ur, desto värre kommer situationen troligen att bli – för USA och för irakierna, skriver han.

Schwartz befinner sig till vänster på den amerikanska politiska skalan. Men uppmaningarna att dra sig tillbaka från Irak hörs även från konservativa kritiker till kriget, bland annat från Andrew Bacevich, Vietnamveteran som undervisar i internationella relationer vid Boston University, och från den pensionerade generalöjtnanten William Odom vid Hudson Institute.

– Vi skapade inbördeskriget när vi invaderade Irak; vi kan

inte förhindra kriget genom att stanna, skrev Odom i en essä förra månaden.

Men vissa av Bush-administrationens kritiker tror att ett omedelbart amerikanskt tillbakadragande skulle göra saker och ting värre för irakierna.

– Jag kan helt enkelt inte förstå de här argumentet, skriver Mellanösternexperten Juan Cole, från University of Michigan, på sin blogg.

– USA:s militär dödar många irakier, men om militären dödar fler än som skulle dö i ett inbördeskrig beror på hur många som skulle dö i det kriget. En eller två miljoner skulle kunna dödas i ett inbördeskrig, och det gäller bara om kriget begränsas till Irak, vilket inte är troligt, skriver han.

– Ett amerikanskt tillbakadragande skulle inte få sunniterna att ge upp sina främsta krav; det skulle kanske uppmuntra dem att slå till hårdare mot shiiterna", skriver Cole.

Han förespråkar att merparten av de amerikanska marsksoldaterna dras tillbaka men att specialstyrkorna och flygvapnet blir kvar – om inte Nato eller FN sätter in en fredsbevarande styrka.

IPS-Analys av Jim Lobe, Washington